

der ikke udtalt Noget om, at man gjorde det til Betingelse for, at Regjeringen kunde opfylde, hvad der i Dagsordenen androges paa, at Godseierne gik med; derom staaer der ikke et Ord. Den Beslutning, der ved Dagsordenen blev taget, siger: „I den Overbetragtning, at Regjeringen maa erkende Nødvendigheden af selv at føre Sagen om Fæstes Overgang til Selveiendom til en retfærdig og billig Afgjørelse, og med den Erklæring, at en saadan under tilbørligt Hensyn til samtlige foreliggende Forhold formeentlig vil kunne opnaaes paa følgende Grundlag osv., gaaer Thinget over til den næste Sag paa Dagsordenen.“ Der er altsaa ikke udtalt nogen som helst Betingelse eller Noget om, at det kun var, naar Godseierne gik med, at man vilde anmode Regjeringen om at tage Sagen i sin Haand; denne Anmodning stillede man aldeles ubetinget. Men naar Regjeringen altsaa ikke tog Hensyn dertil, saa kan det ikke siges, at den Betingelse, hvormunder Anmodningen var stillet, svigtede; thi den var ikke stillet under nogen Betingelse. Det afvisende Svar, der dengang afgjorde Sagen, er dateret den 23de Januar. Hvad der senere kom frem fra Godseiernes Side, er yngre end dette afvisende Svar, og derfor skal det staae fast, at dette Svar ikke kunde være foranlediget ved den Adresse, som senere indkom. Naar det nu siges, at efterat disse Modforestillinger vare indkomne kunde Regjeringen ikke fremme Sagen, saa kan jeg ikke indrømme, at denne Bemærkning har noget Begrundet i sig. Naar hele Rigsdagen — thi de Fem i Folkethinget maae jo vel ligeoverfor de En og firindstyre anses for en forsvindende Størrelse — altsaa, naar hele Rigsdagen, begge dens Thing, har anmodet Regjeringen om at tage Sagen i sin Haand, saa kunde Regjeringen vel nok flyde sig ind under, at den ikke ansaae Sagen for moden endnu, eller derunder, at den overhovedet ikke vilde tage sig af Sagen, men ikke overfor Rigsdagens eenstemmige Erklæring flyde sig ind under, at nogle Godseiere, det være sig nok saa mange, havde afgivet en Erklæring, og navnlig en Erklæring, bygget paa de Grunde, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille) har oplæst for

os. Man seer her den forunderlige Ting, at Regjeringen erklærer, at det var disse Grundsatninger, som udtaltes i Adressen, der forhindrede den fra at efterkomme, hvad hele Rigsdagen havde været enig i at anmode den om. Skulde man da ikke troe, at Regjeringen i ethvert Tilfælde maatte vedkjende sig disse Grundsatninger? Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgkreds har gjort de Maaned, der dengang sad ved Roret, en daarlig Tjeneste ved at fremhæve, hvad der i Adressen var udtalt, ved Siden af, at det var dette, som forhindrede Regjeringen fra at opfylde, hvad hele Rigsdagen havde været enig om at forlange. Men hvad gjorde Regjeringen senere? I den følgende Session, den ottende, indbragte jeg igjen Forslaget om Fæstesagen; Folkethinget vedtog det da igjen, og med 74 Stemmer mod 10 ved Sagens 3die Behandling, og da Sagen kom ind til Landsthinget i samme Session, endte Landsthinget den med en motiveret Dagsorden, hvori det udtaler Sp. 828, 1856—57: „Idet Landsthinget gjentager Udtalelsen af sin Overbetragtning om Bigtigheden og Nødvendigheden af, at Spørgsmaalet om Fæstes Overgang til Selveiendom ad Lovgivningens Vej bringes til Afgjørelse,

men idet Thinget anseer det for at være af den høieste Bigtighed baade med Hensyn til Opnaaelse af den i sig selv bedste Ordning og med Hensyn til hele Foranstaltningens Opfattelse og Indflydelse, at Lovgivningens Virksomhed i dette Anliggende udgaaer fra Regjeringens Initiativ, og idet Thinget fremdeles fastholder den Forudsætning, at Regjeringen, om den end dengang ikke har fundet det gjørligt at tage Sagen i sin Haand, ikke miskjender dens paatvængende Nødvendighed eller vil unddrage sig Opgavens Løsning“ gaaer Landsthinget over til Dagsordenen. — Dette var fra Landsthingets Side igjen en ny bestemt Erklæring om, at Thinget endnu henholdt sig til den i den foregaaende Session afgivne Dagsorden, og at det paany lagde Regjeringen paa Hjerte at tage Initiativet i Sagen. Der var da atter en ny Opfordring for Regjeringen dertil. Men hvad gjorde Regjeringen? Den gjorde Intet. Det gaaer